

75 NĂM LỜI KÊU GỌI THI ĐUA ÁI QUỐC ĐỘNG LỰC THỰC HIỆN THẮNG LỢI CÁC NHIỆM VỤ CÁCH MẠNG CỦA DÂN TỘC

PGS, TS HOÀNG PHÚC LÂM

Phó Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận:

6-6-2023

Ngày thẩm định, đánh giá:

8-6-2023

Ngày duyệt đăng:

10-6-2023

Tóm tắt: Cách đây 75 năm, ngày 11-6-1948, khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp bước sang giai đoạn mới, nhằm động viên, phát huy cao hơn nữa tinh thần quyết chiến, quyết thắng của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ra *Lời kêu gọi thi đua ái quốc*. Lời kêu gọi của Người đã được các giai tầng, các ngành, các giới và đông đảo nhân dân cả nước đón nhận, tạo ra động lực to lớn thúc đẩy sự nghiệp cách mạng do Đảng lãnh đạo đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác. Với ý nghĩa to lớn đó, ngày 4-3-2018, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 258/QĐ-TTg lấy ngày 11-6 hàng năm là Ngày truyền thống thi đua, yêu nước.

Từ khóa:

Chủ tịch Hồ Chí Minh; lời kêu gọi; thi đua ái quốc

Bằng ngôn từ ngắn gọn, giản dị, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hiện, *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu rõ mục đích, phương châm, khẩu hiệu thi đua; truyền đi thông điệp quan trọng nhằm khơi dậy, phát huy sức mạnh to lớn của đồng bào, chiến sĩ cả nước vượt qua mọi khó khăn, gian khổ và tin tưởng sâu sắc rằng: “Với tinh thần quật cường và lực lượng vô tận của dân tộc ta, với lòng yêu nước và chí kiên

quyết của nhân dân và quân đội ta, chúng ta có thể thắng lợi, chúng ta nhất định thắng lợi”¹. Hướng ứng lời kêu gọi của Người, phong trào thi đua yêu nước trong toàn dân đã phát triển rộng khắp cả nước, suốt từ năm 1948 đến nay với nội dung, hình thức thi đua phong phú, đa dạng, gắn chặt với nhiệm vụ của cách mạng từng thời kỳ, giai đoạn. Và dân tộc ta, đất nước ta đã giành được những thắng lợi to lớn, đánh đuổi thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược,

giữ vững nền độc lập, xây dựng đất nước ngày càng “đáng hoàng hơn, to đẹp hơn”, nhân dân có cuộc sống no ấm, hạnh phúc. Để hiểu rõ động lực to lớn của *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* đối với phong trào thi đua yêu nước trong suốt 75 năm (1948-2023), cần nắm vững và thông nhất những nội dung sau:

Một là, “Lời kêu gọi thi đua ái quốc” - thông điệp của chủ nghĩa yêu nước, khơi dậy và phát huy mạnh mẽ động lực tinh thần, truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam

Trong suốt chiều dài lịch sử hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, dân tộc Việt Nam đã hình thành nên nhiều truyền thống tốt đẹp, trở thành động lực tinh thần, sức mạnh nội sinh to lớn giúp dân tộc Việt Nam không chỉ chiến thắng giặc ngoại xâm, mà còn chiến thắng thiên tai địch họa, nghèo nàn và lạc hậu. Trải qua biến thiên của lịch sử, truyền thống yêu nước đã được khẳng định là giá trị hàng đầu trong hệ giá trị văn hóa của dân tộc, niềm tự hào của mỗi người dân Việt Nam... Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước”².

Ké thừa truyền thống yêu nước tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tư tưởng của những bậc tiên liệt, nhằm khơi dậy “lực lượng vô tận của dân tộc ta”, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát động một phong trào thi đua sôi nổi, rộng khắp và mang tính dân tộc sâu sắc với tên gọi *Thi đua ái quốc*. Người đã kết hợp phong trào thi đua với tinh thần yêu nước, phát động phong trào thi đua trên nền tảng tinh thần yêu nước, lấy lòng

yêu nước thúc đẩy phong trào thi đua, lấy hành động thi đua để thể hiện tinh thần yêu nước và thông qua phong trào thi đua để tiếp tục bồi dưỡng, nâng cao lòng yêu nước. Người khẳng định: “Thi đua là một cách yêu nước thiết thực và tích cực... *Thi đua là yêu nước, yêu nước thì phải thi đua. Và những người thi đua là những người yêu nước nhất*”³.

Lời kêu gọi thi đua ái quốc đã tạo nên sức lay động, cảm hóa và thuyết phục to lớn khi khơi dậy tình cảm thiêng liêng, cao quý, gắn bó bền chặt của người dân Việt Nam qua tình yêu đất nước, biến tình cảm đó trở thành sức mạnh vật chất thông qua nhận thức và hành động của mỗi người. *Lời kêu gọi* còn thức tỉnh ý thức, trách nhiệm và “bồn phận của người Việt Nam” trước vận mệnh của dân tộc, để xứng đáng là con dân nước Việt, con Lạc, cháu Hồng. Thông qua phong trào thi đua, mỗi người dân thể hiện tinh thần yêu nước bằng những hành động cụ thể, những việc làm thiết thực, được thúc đẩy bằng động cơ trong sáng, với tinh thần trách nhiệm, tận tâm, tận lực, tạo nên năng suất, chất lượng và hiệu quả cao trong công việc. Đó chính là minh chứng thuyết phục nhất cho tinh thần yêu nước của mỗi người.

Sự tin tưởng tuyệt đối của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào sức mạnh vĩ đại của tinh thần yêu nước trong phong trào thi đua có ý nghĩa to lớn, nhất là trong bối cảnh chúng ta bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp trong điều kiện tương quan lực lượng chênh lệch lớn, phải đổi mới với đội quân xâm lược chính quy, được trang bị các loại vũ khí hiện đại, được các lực lượng đế quốc giúp sức... trong khi nhân dân ta vừa giành được độc lập, chính quyền non trẻ chưa được công nhận về mặt ngoại giao; Đảng vừa trở thành Đảng cầm quyền, kinh nghiệm còn thiêng; quân đội còn non trẻ, còn thiếu thốn về trang bị vũ khí, kỹ thuật...

Hai là, “Lời kêu gọi thi đua ái quốc” - hiệu triệu sức mạnh vĩ đại của toàn dân tộc

Thi đua là phong trào rộng lớn của quần chúng, chỉ có thể mang lại hiệu quả cao khi nhận được sự tham gia tích cực với tinh thần tự giác của các tầng lớp nhân dân. Hồ Chí Minh chỉ ra rằng, nhân dân chính là động lực và mục tiêu của phong trào Thi đua ái quốc. Người khẳng định, phong trào thi đua phải dựa vào “Lực lượng của dân, Tinh thần của dân”, đó là lực lượng đại đoàn kết toàn dân tộc, là ý chí quyết tâm vượt mọi khó khăn, gian khổ. Trước vận mệnh của dân tộc, Người kêu gọi sự tham gia của tất cả mọi người dân, không phân biệt giới tính, giai tầng, lứa tuổi, đồng thời động viên mọi nguồn lực trong nhân dân cho phong trào thi đua. Người giải thích, “Mỗi người dân Việt Nam, bất kỳ già, trẻ, trai, gái; bất kỳ giàu, nghèo, lớn, nhỏ, đều cần phải trở nên một chiến sĩ tranh đấu trên mặt trận: Quân sự, Kinh tế, Chính trị, Văn hóa”⁴. Và Người đề nghị:

“Các cụ phụ lão thi đua đốc thúc con cháu hăng hái tham gia mọi công việc,

Các cháu nhi đồng thi đua học hành và giúp việc người lớn,

Đồng bào phu hào thi đua mở mang doanh nghiệp,

Đồng bào công nông thi đua sản xuất,

Đồng bào trí thức và chuyên môn thi đua sáng tác và phát minh,

Nhân viên Chính phủ thi đua tận tụy làm việc, phụng sự nhân dân,

Bộ đội và dân quân thi đua giết cho nhiều giặc, đoạt cho nhiều súng”⁵.

Sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc, xây dựng xã hội mới do Đảng lãnh đạo là sự biến chuyển toàn diện các lĩnh vực của đời sống xã hội, cả về chính trị và kinh tế, văn hóa, xã hội. Do đó, Hồ Chí Minh yêu cầu phát động phong trào thi đua rộng khắp trong tất cả các

lĩnh vực, ngành nghề. Trong kinh tế, đó là thi đua mở mang doanh nghiệp, thi đua sản xuất, đủ ăn, đủ mặc; trong giáo dục, đó là thi đua học hành, biết đọc, biết viết; trong quân đội, đó là thi đua diệt giặc ngoại xâm, đoạt cho nhiều súng; trong văn hóa, nghệ thuật, đó là thi đua sáng tác và phát minh...

Thi đua ái quốc không phải chỉ mang lại lợi ích riêng cho một giai tầng nào mà là mang lại ích lợi chung của toàn dân tộc. Để người người thi đua, nhà nhà thi đua với tinh thần phấn khởi, tin tưởng vào ngày mai tươi sáng hơn, tốt đẹp hơn, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xuất phát từ nhu cầu, lợi ích chính đáng của nhân dân để phát động phong trào. Bằng phong trào thi đua của toàn dân, Người hướng đến mục đích: “Diệt giặc đói, Diệt giặc dốt, Diệt giặc ngoại xâm”, nhằm mang lại “Hạnh phúc cho dân”⁶, “để kháng chiến thắng lợi, kiến quốc thành công, hoàn thành dân chủ mới, tiến lên chủ nghĩa xã hội”⁷. Mục đích ấy chính là khát vọng cháy bỏng của cả dân tộc Việt Nam quyết không cam chịu sống đời nô lệ, quyết vươn lên đánh đuổi kẻ thù xâm lược, giành lại độc lập, tự do cho Tổ quốc, quyết chiến thắng đói nghèo, lạc hậu, mang lại ấm no, hạnh phúc cho nhân dân. Mẫu số chung đó là cơ sở, là tiền đề để Chủ tịch Hồ Chí Minh hiệu triệu, cổ vũ, động viên, lôi cuốn toàn Đảng, toàn dân và toàn quân dậy lên phong trào thi đua ái quốc vĩ đại, sôi nổi, rộng khắp trong cả nước.

Ba là, “Lời kêu gọi thi đua ái quốc”- động lực thúc đẩy cuộc kháng chiến đi đến thắng lợi

Đúng như niềm tin tưởng mãnh liệt của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Thi đua ái quốc sẽ ăn sâu, lan rộng khắp mọi mặt và mọi tầng lớp nhân dân, và sẽ giúp ta dẹp tan mọi nỗi khó khăn và mọi âm mưu của địch để đi đến thắng lợi cuối cùng”⁸, Lời kêu gọi thi đua ái quốc đã thổi bùng lên trên khắp các mặt trận, từ tiền tuyến đến hậu

phương, trên khắp các lĩnh vực của đời sống xã hội; ở khắp các giới, các ngành, các cấp... người người thi đua, nhà nhà thi đua, ngành ngành thi đua bằng những việc làm thiết thực và mang lại hiệu quả to lớn.

Các phong trào thi đua yêu nước đã góp phần quan trọng đưa đến thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp mà đỉnh cao là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ.

Đúng như Chủ tịch Hồ Chí Minh tin tưởng, trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược cách mạng: xây dựng CNXH trên miền Bắc và đấu tranh giải phóng miền Nam thống nhất nước nhà (1954-1975), dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh về thi đua ái quốc, khí thế hăng hái, sôi nổi của các phong trào thi đua lại một lần nữa được khơi dậy, tiếp tục tạo ra động lực thúc đẩy cách mạng tiến lên. Các phong trào tiêu biểu như: "Xây dựng chi bộ bốn tốt" trong lĩnh vực xây dựng Đảng; "Sóng Duyên Hải" trong lĩnh vực công nghiệp; "Gió Đại Phong" trong nông nghiệp; thi đua "Dạy tốt và học tốt" trong giáo dục; "Cờ ba nhất", "Thi đua quyết thắng" trong các lực lượng vũ trang; "Ba sẵn sàng" trong phong trào thanh niên; "Ba đảm đang" trong phong trào phụ nữ; Thiếu nhi có phong trào "Làm nghìn việc tốt"... Ở miền Nam có các phong trào: "Thi đua Áp Bắc giết giặc lập công", "Dũng sĩ diệt Mỹ", "Bám đất giữ làng", "Một tắc không đi, một ly không dời"... Qua những phong trào ấy, trí tuệ, tinh thần, lực lượng của nhân dân đã biến thành sức mạnh vật chất để vượt qua mọi khó khăn, gian khổ trong xây dựng XHCN ở miền Bắc và đưa cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Phong trào thi đua đã làm rạng ngời tinh thần yêu nước, chủ nghĩa anh hùng cách mạng Việt Nam, xuất hiện nhiều gương Anh hùng và Chiến

sĩ thi đua tiêu biểu từ trong lao động sản xuất và chiến đấu. Đó là những điển hình tiêu biểu về con người mới XHCN, góp phần quan trọng vào xây dựng và bồi dưỡng những phẩm chất tốt đẹp của các thế hệ người Việt Nam.

Bốn là, “Lời kêu gọi thi đua ái quốc”- động lực tinh thần cho phong trào thi đua yêu nước hiện nay

Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ phát động, lãnh đạo, tổ chức mà còn là tấm gương tiêu biểu của các phong trào thi đua yêu nước. 75 năm đã trôi qua, *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* của Người vẫn còn nguyên giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc. Trong sự nghiệp đổi mới, Đảng tiếp tục lãnh đạo, phát động nhiều phong trào thi đua, gặt hái được nhiều kết quả to lớn. Có thể khẳng định, *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trở thành nguồn cội vũ, động viên đồng bào và chiến sĩ cả nước phát huy tài năng, trí tuệ, sáng kiến, thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới đất nước và xây dựng con người mới.

Gương “người tốt, việc tốt” xuất hiện ngày càng nhiều, ở mọi ngành nghề, lứa tuổi, khắp mọi miền của Tổ quốc. Trong thi đua sản xuất giỏi, xuất hiện những tấm gương lao động quên mình, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; những nhà doanh nghiệp trẻ tài năng, sáng tạo, có đạo đức trong kinh doanh, chấp hành pháp luật, có nhiều đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Trong lĩnh vực bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội đã xuất hiện nhiều tấm gương cán bộ, chiến sĩ sẵn sàng hy sinh, “Vì nước quên thân, Vì dân phục vụ”, mưu trí sáng tạo, dũng cảm, kiên cường đấu tranh trên các mặt trận chống phản động, truy bắt tội phạm... Seagame 32, những cá nhân xuất sắc như vận động viên Nguyễn Thị Oanh giành 4 huy chương Vàng môn điền kinh, đội tuyển bóng đá

nữ Việt Nam thể hiện xuất sắc ý chí Việt Nam với 8 lần vô địch Seagame và lần đầu tiên lọt vào vòng chung kết bóng đá nữ Thế giới. 11 cá nhân được vinh danh trong đêm Vinh quang Việt Nam 2023, trong đó có 5 cá nhân là các nhà khoa học tiêu biểu thuộc Bệnh viện K, Đại học Bách khoa Hà Nội, Bệnh viện Bóng quốc gia Lê Hữu Trác, Viện Bóng quốc gia, Đại học Cần Thơ, Đại học Tài nguyên và Môi trường Thành phố Hồ Chí Minh.

Đất nước ta đang tiến hành công cuộc đổi mới toàn diện, hội nhập quốc tế sâu rộng và đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử: “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”. Trong những thành tựu ấy có sự đóng góp to lớn của các phong trào thi đua yêu nước từ các lĩnh vực của đời sống xã hội, từ các giới, các ngành, các cấp, các vùng miền.

Tuy nhiên, thực tiễn thời gian gần đây cho thấy, phong trào thi đua yêu nước vẫn còn có những hạn chế, bất cập chưa được khắc phục kịp thời. Nhiều mô hình, gương điển hình tiên tiến ở một số địa phương, cơ quan, đơn vị chưa được phát hiện, bồi dưỡng và nhân rộng. Việc tuyên truyền, tổ chức học tập, áp dụng các mô hình mới trong thi đua còn ít được quan tâm. Công tác khen thưởng có lúc chưa kịp thời, chưa thực sự phát huy được năng lực sáng tạo và trách nhiệm của mỗi người...

Hiện nay, bối cảnh trong nước và quốc tế đan xen những thuận lợi và thời cơ, khó khăn và thách thức, đang đặt ra những vấn đề mới, yêu cầu mới cao hơn, phức tạp hơn đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Để thực hiện thắng lợi tầm nhìn, khát vọng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, trên con đường phát triển đất nước giàu mạnh, phồn vinh, hạnh phúc; thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh

tế - xã hội, các mục tiêu chiến lược: năm 2025 là “nước đang phát triển, có công nghiệp theo hướng hiện đại, vượt qua mức thu nhập trung bình thấp”; năm 2030 là “nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao” và năm 2045 “trở thành nước phát triển, thu nhập cao” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, hơn lúc nào hết đòi hỏi sự nỗ lực cố gắng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, của cả hệ thống chính trị; sự chung tay góp sức của các các giới, các ngành, đồng bào trong nước và kiều bào ta ở nước ngoài.

Để đưa phong trào thi đua yêu nước lên tầm cao mới, chúng ta cần tiếp tục thấm nhuần và vận dụng, phát triển sáng tạo những chi dẩn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về thi đua ái quốc, trong đó đặc biệt chú trọng phát huy sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự lực, tự cường, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, chăm lo bồi dưỡng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, thu hút, trọng dụng nhân tài, thúc đẩy đổi mới, sáng tạo... Đó thực sự là cách thức thiết thực và hiệu quả, góp phần hiện thực hóa khát vọng xây dựng nước Việt Nam XHCN phát triển giàu mạnh, hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc.

1,2,4,5,6,8. Hồ Chí Minh Toàn tập, Nxb CTQG, H, 2011,
T. 5, tr. 558, 171, 556, 557, 556, 557
3, 7. Sđd, T. 7, tr. 406-407, 405.